

на статистикитѣ, които се засѣгатъ отъ конвенцията, или осъществяване на еднообразни принципи при статистики, които не се засѣгатъ отъ сжщата конвенция, съ изключение на финансовитѣ и банкови статистики; той може да засѣга статистикитѣ на земедѣлието, труда и транспорта само следъ постигнато разбирателство съ съответнитѣ международни институти. Той може да разглежда и всички предложения за сжщата целъ, които биха били отправени, отъ която и да е отъ държавитѣ, подписали конвенцията.

Конвенцията може да бжде подписана отъ държавитѣ най-късно до 30 септември 1929 г. Конвенцията трѣбва да бжде ратифицирана отъ подписалитѣ я държави. Конвенцията влиза въ сила деветдесетъ дни следъ като пристигнатъ въ секретариата на О. Н. съобщения за нейната ратификация отъ десетъ държави. Следъ изтичането на петъ години отъ влизане на конвенцията въ сила, всѣка държава може да се откаже отъ нея и конвенцията престава да бжде въ сила по отношение на дадена държава шестъ месеца следъ като е получено отъ секретариата на Обществото на народитѣ съобщението за отказването.

Конвенцията престава да е въ сила, ако, вследствие на отказитѣ на държавитѣ, числото на ония, за които конвенцията е още въ сила, стане по-малко отъ десетъ.

XI. Общъ погледъ върху работата на конференцията. Хвърляйки единъ ретроспективенъ погледъ върху работитѣ на конференцията, трѣбва да изтъкнемъ голѣмитѣ мжчнотии, съ които тя имаше да се бори, за да доведе до практически резултати. Голѣмитѣ мжчнотии се криеха въ трудността за държавитѣ да накрънятъ сравняемостта на статистическитѣ си данни по време, за да осъществятъ тѣхната сравняемостъ по отношение на пространството. Има единъ постояненъ конфликтъ между вертикалната и хоризонталната сравняемостъ на статистическитѣ данни. Конференцията има голѣмата заслуга, че можа да доведе тия противоречия до една база, на която бѣше възможно да се постигнатъ споразумения между държавитѣ. Тя постигна това, защото сведе въпроситѣ, по които трѣбваше да се осъществи споразумение, до единъ минимумъ, съ надеждата, че тоя минимумъ ще може да се разширява въ бждеще, а така сжщо и защото остави факултативни цѣла редица задължения, което дава възможностъ на държавитѣ постепенно да развиятъ и подобрятъ своитѣ икономически статистики. Отъ друга страна, за държавитѣ все пакъ остава открита възможността при нѣкои статистики да отговарятъ на поетитѣ задължения не чрезъ основно реформиране на старитѣ методологически основи на тѣхнитѣ статистики, но чрезъ въвеждане на допълнителни паралелни раз-

работки, почиващи върху възприетитѣ въ конвенцията принципи.

Споредъ застѣпенитѣ гледища въ конференцията, държавитѣ биха могли да бждатъ раздѣлени на три главни групи. Едни отъ тѣхъ — между които трѣбва да споменемъ Франция, Чехо-Словения, Австрия, Холандия, Ромъния, Турция, Южна Африка и др. — се стремѣха къмъ едно намаление на задълженията. Съвсемъ друго бѣше становището на съветската делегация, която се мжчеше да прокара въ конвенцията всички ония обекти и начини на статистическитѣ установявания, които сж възприети въ Съветска Русия. Наистина въ нѣкои области отъ статистиката на селското стопанство и на индустрията Русия е направила доста много. Но даже и да се приеме, че статистическитѣ данни, които се събиратъ и публикуватъ въ Русия сж достатъчно пълни и вѣрни, все пакъ всичко каквото може да се прави въ Русия не може да се прави въ другитѣ страни. Причината за това е твърде ясна и тя се крие въ различията на държавнитѣ и стопански системи: докато въ Русия владѣе системата на държавния капитализъмъ и на плановото стопанство, въ всички останали страни на свѣта господствува системата на свободната конкуренция и на частната инициатива. Съвършено естествено е, че въ една страна, въ която стопанскиятъ животъ се управлява отъ едно централно началство, нуждата отъ статистически сведения е по-голѣма и възможността за добиването имъ по-осигурена. Трѣбва, обаче, да се забележи, че ония, които биха разсжждавали по тоя въпросъ безъ предубеждение, биха се примирили и съ една по-малка развита стопанска статистика въ замѣна на едно стопанство, което би осигурявало едно по-високо благосъстояние на народа отъ онова въ Съветска Русия. Освенъ това, трѣбва да се отбележи, че голѣмитѣ си успѣхи въ обследването на селското стопанство руската статистика постигна още преди войната, при така наречената земска статистика.

Англия, Италия и Съединенитѣ Щати заемаха една срѣдна позиция, стремяйки се къмъ сближение на становищата и къмъ осъществяване на необходимия компромисъ. Между тѣхъ имаше, обаче, формални различия: до като английската делегация се стремѣше да намали евентуалнитѣ резерви колкото се може повече чрезъ възприемане на по-еластична редакция на текстоветѣ на конвенцията, италианската делегация чрезъ своя пръвъ делегатъ професоръ Жини се стремѣше къмъ запазване на задълженията, предвидени въ проекто-конвенцията, като се предостави свободата на държавитѣ, които не сж съгласни съ едни или други положения, да направятъ своитѣ резерви, но и тукъ се постигна споразумение, като се избра срѣдниятъ пътъ.